

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
N° 157		N° 157	
Session extraordinaire 1939	SEANCE du 23 Juin 1939	VERGADERING van 23 Juni 1939	Buitengewone zitting 1939

PROPOSITION DE LOI
concernant la réparation des dommages
causés par les lapins.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi sur la chasse, du 28 février 1882, modifiée le 4 avril 1900 dans ses articles 7, 7bis et 7ter, vise, tout en maintenant au lapin la qualité de gibier, à protéger les victimes des dommages causés par ce rongeur.

Le but que doit poursuivre le législateur est avant tout de protéger les cultivateurs. Il ne faut pas perdre de vue que si, d'un certain point de vue, la chasse est une source de revenus pour le propriétaire des biens sur laquelle elle s'exerce, elle est, en même temps, un plaisir, et, sous ces deux aspects, on ne peut admettre que l'enrichissement du chasseur se fasse au détriment du cultivateur, pas plus que l'exercice d'un plaisir ne prime la juste rémunération d'un travail opiniâtre.

D'autre part, si l'on veut réclamer au chasseur la réparation du dommage causé par les lapins qui vivent dans ses bois, il faut lui donner la possibilité de limiter le nombre de ces rongeurs et, même, de les détruire totalement s'il le préfère.

La jurisprudence appliquant cette loi du 4 avril 1900 a eu souvent une tendance à interpréter très strictement certains textes, à tel point que le but visé n'a parfois pas été atteint. Les commentateurs ont d'ailleurs influencé cette interprétation.

Ainsi, en application de l'alinéa 2 de l'article 7, les auteurs enseignent unanimement qu'il ne peut être désigné qu'un mandataire par terre; on fait jouer ici au cadastre un rôle bien imprévu. Il est plus simple d'indiquer que l'occupant peut désigner une ou plusieurs personnes.

Le mandaté ne doit pas avoir été l'objet de condamnations reprises par la loi. C'était au Bourgmestre à s'assurer que la personne mandatée est apte à recevoir ce

WETSVOORSTEL
op het herstel
van door konijnen veroorzaakte schade.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De wet van 28 Februari 1882 op de jacht, gewijzigd op 4 April 1900 door de nieuwe artikelen 7, 7bis en 7ter, strekt er toe de slachtoffers van schade veroorzaakt door konijnen te beschermen, terwijl dit knaagdier als wild blijft beschouwd.

Het doel dat door den wetgever dient nagestreefd, moet vooral zijn de bescherming van de landbouwers. Er mag niet uit het oog worden verloren dat zoo, in zeker opzicht, de jacht een bron van inkomsten is voor den eigenaar van de goederen waarop zij plaats heeft, zij tevens een ontspanning is, en, onder die twee uitzichten, kan niet worden aangenomen dat de verrijking van den jager zou geschieden ten nadeele van den landbouwer, zomin als dat het scheppen van genoeg de bovenhand zou mogen hebben op de redelijke belooning van een noesten arbeid.

Anderzijds, zoo men van den jager herstel wil vergen van de schade veroorzaakt door de in zijn bosschen levende konijnen, moet men hem in de mogelijkheid stellen het aantal van die knaagdieren te beperken en ze zelfs volledig te verdelgen, zoo hij zulks verkiest.

De rechtspraak, geldende als toepassing van deze wet van 4 April 1900, had vaak een strekking om op zeer strenge wijze sommige teksten uit te leggen, voor zover het beoogde doel soms niet werd bereikt. De verklaarders hebben trouwens deze interpretatie bevorderd.

Aldus wordt, bij toepassing van 2° alinea van artikel 7, door de auteurs eenparig aangeleerd dat slechts een gelastigde per landerij mag worden aangewezen; hier doet men het kadaster een geheel onvoorziene rol vervullen. Het is eenvoudiger te bepalen dat hij die het land in gebruik heeft, een of meer personen mag aanwijzen.

De gelastigde mag niet het voorwerp zijn geweest van veroordeelingen aangehaald in de wet. De burgemeester moest nagaan of de gelastigde persoon geschikt was om dit

mandat; n'est-il pas plus simple de donner ce mandat par simple lettre recommandée et sous seing privé; que le mandataire s'assure de l'idonéité du mandat. La délégation donnée à un inapte est d'ailleurs sans effet.

Ce qui précède explique la modification de l'alinéa 3, article 7.

C'est particulièrement l'alinéa 8 qu'il importe de modifier.

Le but du législateur de 1900 autorisant le titulaire du droit de chasse ou son délégué, muni de port d'armes, à affûter une demi-heure avant le lever et une demi-heure après le coucher du soleil était de donner au chasseur un moyen de détruire les lapins ou d'en limiter le nombre.

Or, les commentateurs de la loi ont tous interprété d'une façon stricte ce texte allant jusqu'à dire qu'un seul délégué pouvait être désigné et que, quand le délégué affûtait, le titulaire ne pouvait plus le faire.

C'était pour les chasses de quelque importance annuler l'effet attendu de la mesure préconisée.

N'a-t-on pas été également jusqu'à dire que l'on pouvait seulement arriver à son poste d'affût exactement une demi-heure avant le lever du soleil, ou exactement à l'heure du coucher, et pratiquer l'affût pendant ces deux fois trente minutes, et non après le lever ou avant le coucher.

Pratiquement, on en arrivait, sur une chasse, eût-elle même mille hectares de superficie et fût-elle archipeuplée de lapins, à permettre le tir d'un lapin ou deux au maximum le matin et autant le soir, et cela pendant les deux mois de l'année où l'affût peut être pratiqué.

Il faut donc modifier cet alinéa 8, permettre au chasseur de désigner plusieurs délégués et autoriser l'affût après le lever et avant le coucher du soleil.

Mais il faut aller plus loin; le chasseur est rendu responsable des dégâts causés dans la plaine par son gibier; à l'époque où les bois sont feuillus, dans les jeunes plantations de résineux, dans les bruyères, les genêts, les ronciers, les buis, les éboulis de carrières, il lui est parfois impossible d'arriver à détruire ce gibier prolifique. Et si la plaine appartient à un autre titulaire du droit de chasse, il est empêché de détruire ce rongeur aux seuls moments, à l'aube et à la vesprée, où il sort de ses halliers.

Puisqu'on réclame au chasseur, à juste titre, la réparation du dommage causé par du gibier, qu'on appelle « son » gibier, il faut lui donner l'occasion de le détruire aux lieux et heures où la chasse est possible.

De là découle ce droit de tirer le gibier à la lisière de tout bois non clôturé jusqu'à cinquante mètres de distance, même sur la terre d'autrui.

mandaat te bekomen. Is het niet veel eenvoudiger dit mandaat te verleenen bij gewoon aangeteekenden brief en bij onderhandsche akte; dat de lastgever zich zou vergewissen van de identiteit van den gelastigde? De opdracht gegeven aan een ongeschikte is trouwens zonder uitwerking.

Hetgeen voorafgaat, verklaart de wijziging van 3^e alinea van artikel 7.

Het gaat er vooral om, alinea 8 te wijzigen.

¶

Toen, in 1900, door den wetgever aan den houder van het jachtrecht of aan zijn gelastigde, voorzien van een jachtverlof, de toelating werd verleend om konijnen op een loerplaats te schieten, een half uur vóór zonsopgang en een half uur na zonsondergang, dan lag het in zijn bedoeling aan den jager een middel te verschaffen om de konijnen te verdelgen of er het aantal van te beperken.

Doch de verklaarders van de wet hebben allen dien tekst op strenge wijze uitgelegd en zelfs verklaard dat een enkel gelastigde mocht worden aangewezen en dat, wanneer de gelastigde op de loer stond, de titularis dit niet meer mocht doen.

Voor de eenigszins belangrijke jachten, stond dit gelijk met de tenietdoening van het effect dat van den voorgestelden maatregel werd verwacht.

Heeft men ook niet gezegd dat men slechts op de loerplaats mocht aankomen juist een half uur vóór zonsopgang, of juist op het oogenblik van den zonsondergang, en slechts gedurende die tweemaal dertig minuten op de loer mocht staan, en niet na zonsondergang noch vóór zonsopgang?

In de practijk, zou men er toe komen dat men, op een jachtgebied, zelfs met duizenden hectaren oppervlakte en alhoewel overbevolkt door konijnen, het schieten van één of hoogstens twee konijnen zou mogelijk maken 's morgens, en evenveel 's avonds, en dit gedurende de twee maanden van het jaar tijdens welke de loerjacht mag plaats hebben.

Deze alinea 8 dient dus gewijzigd, en aan den jager toegestaan verschillende gelastigden aan te wijzen alsook de loerjacht te laten gebeuren na zonsopgang en vóór zonsondergang.

Doch er dient verder gegaan; de jager wordt aansprakelijk gesteld voor de schade in de vlakte door zijn wild veroorzaakt; tijdens het seizoen dat de bosschen dicht zijn bebladerd, in de jonge naaldboombplantingen, in de heide, de bremstruiken, de braamstruiken, de buksboompjes, het puin der steengroeven, is het hun soms onmogelijk dit teelkrachtig wild te verdelgen. En wanneer de vlakte aan een ander titularis van jachtrecht toebehoort, is het hun niet mogelijk dit knaagdier te verdelgen, op de eenige oogenblikken, bij dageraad of bij het vallen van den avond, wanneer het uit het dicht kreupelhout komt.

Vermits terecht van den jager herstel van de schade wordt geëischt veroorzaakt door het wild, « zijn » wild geheeten, dient hem de gelegenheid geschonken dit te verdelgen op de plaatsen en uren waarop zulks mogelijk is.

Daaruit vloeit het recht voort, het wild te schieten op den zoom van elk niet afgesloten bosch, tot op vijftig meter afstand zelf op den grond van een derde.

Dans son article 7bis, le législateur de 1900 sanctionne la notion du double dommage.

Cette notion n'est en soi pas très morale, car si elle était appliquée rigoureusement, elle inciterait des gens peu scrupuleux à favoriser la destruction de leurs récoltes par des rongeurs.

Elle est d'ailleurs probablement la cause de cette jurisprudence qui s'est généralisée et qui tend à admettre un dommage normal considéré comme servitude pour les terres situées dans une région où il y a des lapins.

Il faut reconnaître qu'en fait, le double dommage n'est pas souvent appliqué et que, quand il l'est, c'est souvent lorsqu'un jugement intervient, après longues discussions, expertises, visites des lieux, enquêtes et plaidoiries et que les ennuis causés au cultivateur par le quasi-délit du chasseur lui ont coûté une perte de temps, des frais, des tracas, des ennuis, que vient compenser l'attribution du double dommage.

Il n'est pas juste de parler de servitude existant au profit des bois peuplés de lapins contre les terres qui les joignent. Il ne faut pas remonter à un siècle pour savoir que nos bois ignoraient l'existence du lapin et déjà alors les terres cultivées les joignaient et n'étaient frappées d'aucune servitude autre que celles causées par les arbres.

C'est particulièrement la destruction du mordant qui a amené le pullulement de cet animal aussi nuisible que prolifique.

Et cependant, le lapin n'est pas un rat, c'est un gibier et il figure avec honneur sur la table de bien des humbles ménages qui savourent avec délice sa chair blanche et parfumée.

Ne le déclarons donc pas ennemi public n° 1, mais faisons réparer par le chasseur à qui il cause tant de saines émotions dans la pratique de son sport favori, tous les dommages dont il est l'auteur.

Ceci explique la modification de l'alinéa 1er de l'article 7bis.

La suite du texte proposé s'explique d'elle-même et ne permet pas à une personne peu scrupuleuse de créer un risque exceptionnel dont elle profiterait.

Enfin, la fin de ce même alinéa implique, comme il convient, une présomption de responsabilité pour le titulaire du refuge le plus proche d'où viennent les lapins.

Les investigations du cultivateur préjudicié ne doivent pas aller plus loin: si le chasseur cité estime n'être pas responsable, c'est à lui à en administrer la preuve.

L'ajoute faite à la fin de l'article 7bis, repris dans le Projet déposé au Sénat par le Gouvernement, a pour but d'autoriser toutes les parties y ayant, ou pouvant y avoir intérêt, chasseurs, comme occupants, à faire procéder à tout moment à une expertise à toute fin.

Bij artikel 7bis, voert de wetgever van 1900 het begrip in van de dubbele schade.

Dit begrip is, in zichzelf beschouwd, van niet zeer groote moreele waarde, want indien het streng moest worden toegepast, dan zou het weinig gewetensvolle menschen aansporen om de vernieling van hun oogsten door knaagdieren in de hand te werken.

Dit is trouwens de waarschijnlijke oorzaak van die algemeen geworden rechtspraak die er toe strekt een normale schade te voorzien, welke wordt beschouwd als noodzakelijk verbonden aan de gronden gelegen in een streek waar konijnen zijn.

Er dient toegegeven dat, in feite, de dubbele schadevergoeding niet dikwijls wordt toegepast en dat, wanneer dit het geval is, zij gewoonlijk het gevolg is van een vonnis geveld na langdurige betwistingen, schattingen, bezoeken ter plaats, onderzoeken en pleidooien en nadat de lasten veroorzaakt aan den landbouwer door het oneigenlijk misdrijf van den jager, hun verlies van tijd, onkosten, beslommeringen, plagerijen hebben veroorzaakt, die door de toekenning van de dubbele schadevergoeding worden gecompenseerd.

Het is niet juist te spreken van erfdiensbaarheid bestaande in het voordeel van de door konijnen bevolkte bosschen ten opzichte van de belendende gronden. Onnoodig tot vóór een eeuw op te klimmen, om te weten dat onze bosschen van het bestaan van konijnen niets afwisten, en toen reeds paalden zij aan bebouwde gronden, die door geen andere erfdiensbaarheid waren bezwaard, dan die door de boomen noodzakelijk gemaakt.

Voornamelijk door de verdelging van de bijtende dieren is de overdreven vermenigvuldiging gekomen van dit zoo schadelijk als vruchtbaar dier.

En nochtans wordt het konijn niet beschouwd als een rat, het is wild en het neemt een eervolle plaats in op de tafel van veel nederige gezinnen die met een waar genoegen zijn wit en geurig vleesch smaken.

Wij willen het dus niet als de volksvijand n° 1 betitelen, doch doen door den jager, waaraan het zooveel gezonde emoties verschaft bij de uitoefening van zijn sport, alle schade herstellen die het heeft aangericht.

Dit verklaart de wijziging aan alinea 1 van artikel 7bis.

Het overige van den voorgestelden tekst is duidelijk en laat niet toe dat een weinig gewetensvol persoon een uitzonderlijk risico zou stellen, waaruit hij voordeel zou kunnen halen.

Ten slotte, behelst het einde van diezelfde alinea, zooals het behoort, een vermoeden van aansprakelijkheid voor den titularis van het dichtstbijgelegen schuiloord waaruit de konijnen kunnen komen.

De opsporingen van den benadeelden landbouwer moeten niet verder strekken; moest de gedaagde jager zich niet verantwoordelijk achten, dan zou hij er het bewijs van moeten aanvoeren. Het toevoegsel aan artikel 7bis, in fine, overgenomen uit het ontwerp dat door de Regeering, in den Senaat, werd ingediend, heeft tot doel al de partijen die er belang in hebben of kunnen hebben, zowel jagers als gebruikers, te allen tijde tot een deskundig onderzoek, te allen einden, te doen overgaan.

La loi du 28 février 1882, dans son article 8, interdit et sanctionne l'emploi, le transport et même la détention d'une série d'engins propres à détruire le gibier.

Un arrêté royal du 4 novembre 1924 modifie cette prohibition en application du paragraphe 6 de l'article 7 de la loi du 4 avril 1900.

L'article 2 du dit arrêté royal subordonne à des conditions générales cette dérogation à l'article 8 de la loi de 1882.

Ces conditions générales nous semblent devoir être maintenues; cependant, nous proposons que l'autorisation requise du Ministre de l'Agriculture soit réservée au seul usage des panneaux, tandis que l'usage des bricoles et des pièges à ressort soit, sous les conditions générales reprises, libre pour les gardes assermentés des occupants et des titulaires, ainsi que pour les titulaires du droit de chasse eux-mêmes.

Cette mesure n'est, d'ailleurs, à peu de chose près, que la sanction par une loi d'une situation déjà accordée par les Arrêtés ministériels d'ouverture de ces dernières années.

In artikel 8 van de wet van 28 Februari 1882, is verbod en straf voorzien wat het gebruik, de verplaatsing en zelfs het bezit betreft van een reeks tuigen dienende tot verdelging van het wild.

Een Koninklijk besluit van 4 November 1924 wijzigt dit verbod, bij toepassing van paragraaf 6 van artikel 7 der wet van 4 April 1900.

Artikel 2 van genoemd Koninklijk besluit maakt die afwijking van artikel 8 van de wet van 1882 afhankelijk van algemeene voorwaarden.

Deze algemeene voorwaarden lijken ons te moeten behouden blijven; wij stellen nochtans voor dat de vereischte toelating vanwege den Minister van Landbouw slechts zou worden voorbehouden voor de benutting van konijnnetten alleen, terwijl het gebruikmaken van stroppen en veerknippen, onder zekere overgenomen algemeene voorwaarden, vrij zou zijn voor de beëdigde wachters der gebruikers en der titularissen, alsook voor de houders van het jachtrecht zelf.

Die maatregel is trouwens, op weinig na, slechts de bekrachtiging, door een wet, van een toestand reeds erkend door de Ministerieele besluiten betreffende de jachtopening, tijdens de laatste jaren.

Pierre DIJON.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Les modifications ci-après sont apportées à l'article 7 de la loi du 4 avril 1900 :

I. — L'alinéa 2 est modifié comme suit :

Il peut, sous sa responsabilité, charger de ce soin *une ou plusieurs personnes qui n'auront pas été l'objet d'une condamnation pour maraudage, délit de chasse, attentat contre les personnes ou contre les propriétés.*

II. — L'alinéa 3 est modifié comme suit :

Ce mandat doit résulter d'un sous seign privé adressé par lettre recommandée aux bourgmestres des communes où sont situés les biens occupés.

III. — L'alinéa 8 est modifié comme suit :

Le titulaire du droit de chasse et ses délégués, désignés aux bourgmestres comme dit ci-dessus, munis d'un port d'armes, peuvent en tous temps affûter le lapin, depuis une demi-heure avant le lever jusqu'une demi-heure après le coucher du soleil.

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

De volgende wijzigingen worden toegebracht aan artikel 7 van de wet van 4 April 1900.

I. — Alinea 2 wordt gewijzigd als volgt :

Deze zorg mag hij, onder zijn verantwoordelijkheid, overdragen aan *een of meerdere personen* die niet veroordeeld werden wegens moeskopperij, jachtovertreding, aanslag tegen personen of op eigendommen.

II. — Alinea 3 wordt gewijzigd als volgt :

Dit mandaat moet blijken *bij onderhandsche akte onder aangeteekenden brief gezonden aan de Burgemeesters van de gemeenten waar de betrokken goederen zijn gelegen.*

III. — Alinea 8 wordt gewijzigd als volgt :

Te allen tijde, mogen zij die het jachtrecht hebben en hun gelastigden, aan de burgemeesters opgegeven zoals hiervoren werd gezegd, zoo zij voorzien zijn van een jachtverlof, konijnen op een loerplaats schieten, een half uur vóór zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.

Ce droit peut s'exercer à la lisière de tout bois non clôturé du titulaire, même sur les terres où le droit de chasse appartient à un tiers. Ce titulaire ou ses délégués peuvent également en tout temps détruire le lapin à l'approche en lisière des bois non clôturés, sans toutefois que le lapin puisse être tiré à plus de cinquante mètres du bois du titulaire.

ART. 2.

L'alinéa premier de l'article 7bis de la loi du 4 avril 1900 est modifié comme suit :

Les indemnités pour dommages causés par les lapins aux fruits et récoltes seront portées au double. Toutefois, il y aura lieu à paiement du simple dommage, plus les frais, quand le responsable accepte de payer sur-le-champ lors de la première comparution devant le Juge de Paix ou dès la fixation du montant du dégât sur les lieux, ou bien encore, en cas de non-accord, si la somme fixée par le jugement définitif est d'au moins 20 p. c. moindre que celle réclamée à la première comparution ou fixée sur les lieux.

Tout dommage, que le demandeur prouve être le fait des lapins, donne lieu à réparation, sans que l'on puisse tenir compte d'une prétendue servitude causée par la situation des lieux au voisinage des bois.

Ne donnent lieu à exonération, que le cas fortuit, la force majeure, ou le fait d'un tiers.

Néanmoins, l'occupant qui établirait à proximité d'un bois une culture spéciale, telle une pépinière, tel un jardin légumier, est tenu de se clôturer, sans quoi il n'a droit qu'à une indemnité égale à celle qui serait attribuée à une culture de céréales courantes.

Le titulaire du droit de chasse sur les bois ou le refuge à lapins le plus proche d'où viennent les coulées, est présumé responsable des dommages, quitte à lui de se retourner contre les chasseurs des bois faisant suite au sien et à prouver leur responsabilité. Il est tenu, dans ce cas, de les inviter par lettre recommandée et, au besoin, par télégramme enregistré, à se trouver à la visite des lieux et à l'expertise au jour et à l'heure fixés par le juge de paix, sous peine de perdre contre eux tout recours au delà du dommage simple.

ART. 3.

L'alinéa 4 de l'article 7bis de la loi du 4 avril 1900 est modifié comme suit :

Si le défendeur n'aime mieux payer sur-le-champ la somme fixée par l'expert comme simple indemnité, ainsi que les frais, le juge renvoie la cause à une audience de la huitaine. Si l'une des parties n'est pas présente lors de ce renvoi, elle en est immédiatement avisée par lettre recommandée. A l'audience de renvoi, les parties sont entendues sans autre procédure et le juge statue.

Dit recht mag worden uitgeoefend, op den zoom van elk aan den titularis toebehoorend bosch, zelfs op de gronden waar het jachtrecht aan een derde toebehoort. Die titularis of zijn gelastigden mogen insgelijks, te allen tijde, de konijnen, op den zoom der niet afgesloten bosschen, bij nadering verdelen, zonder dat ze op meer dan vijftig meter van het bosch van den titularis mogen geschoten worden.

ART. 2.

De eerste alinea van artikel 7bis van de wet van 4 April 1900 wordt gewijzigd als volgt :

De vergoeding voor schade door konijnen veroorzaakt aan de vruchten en oogsten, wordt op het dubbel gebracht. Echter, zal de eenvoudige schade plus de onkosten moeten betaald worden, wanneer de aansprakelijke, bij de eerste verschijning voor den vrederechter aanvaardt te betalen, en van zodra het bedrag der schade ter plaatse werd vastgesteld; of nog, in geval er geen akkoord werd bereikt, indien de som door het eindvonnis bepaald, ten minste twintig procent minder bedraagt dan die welke van hem bij de eerste verschijning werd gevorderd of ter plaatse werd bepaald.

Voor iedere schade welke de eischer bewijst door konijnen te zijn veroorzaakt, is herstel verschuldigd, zonder dat rekening kan gehouden worden met een voorgewende erfdienstbaarheid wegens den toestand der plaatsen in de nabijheid der bosschen.

Alleen het toeval, de overmacht of eens anders daad geven aanleiding tot vrijstelling.

Echter, is de bezitter die, nabij een bosch, een bijzondere bebouwing zou aanleggen, zooals een boomkweekkerij, een moestuin, verplicht dezelve te omheinen, zoo niet, heeft hij alleen recht op een vergoeding gelijk aan die welke aan een gewone graanbebouwing zou toegekend worden.

Hij die het jachtrecht heeft op de bosschen of het naast gelegen konijnenleger van waar de wildwegen uitloopen, wordt vermoed aansprakelijk te zijn voor de schade, wat niet verhindert dat hij zich keere tegen de jagers van de bosschen die het vervolg uitmaken van het zijne, doch mits hun aansprakelijkheid te bewijzen. Hij is, in dit geval, er toe gehouden hen, bij aangeteekenden brief en, desnoods, bij geregistreerd telegram, uit te noodigen, bij het bezoek ter plaatse en bij de schatting aanwezig te zijn, op dag en uur door den Vrederechter bepaald, op straffe van tegen hen alle verhaal boven de eenvoudige schade te verliezen.

ART. 3.

Alinea 4 van artikel 7bis van de wet van 4 April 1900 wordt gewijzigd als volgt :

Zoo de verweerder niet liever dadelijk de som betaalt, door den deskundige als eenvoudige vergoeding bepaald, benevens de kosten, verwijst de rechter de zaak naar een terechtzitting, binnen de eerstvolgende acht dagen. Is, bij deze verwijzing, een van de partijen niet aanwezig, dan wordt haar daarvan onmiddellijk kennis gegeven bij aangeteekenden brief. Ter terechtzitting naar welke de zaak werd verwezen, worden partijen zonder eenigen anderen rechtsvorm gehoord en doet de rechter uitspraak.

ART. 4.

Ajouter en fin de l'art. 7bis :

« En vue de se ménager la preuve des constatations utiles, les intéressés peuvent, à tout moment, conjointement ou séparément, présenter requête écrite ou verbale, aux fins de désignation par le juge de paix d'un expert chargé de décrire l'état des semis ou des produits végétaux au cours de leur croissance et de déterminer la cause et l'importance des dégâts. L'expert ne procède qu'en présence des parties ou après les avoir prévenues par lettre recommandée, de son transport sur les lieux. Les frais de la requête et de l'expertise sont avancés par le requérant et réservés jusqu'à solution définitive du litige. »

ART. 5.

L'article 8 de la loi du 28 février 1882 est complété comme suit :

Par dérogation à ce qui précède, les titulaires du droit de chasse et les occupants pourront faire usage de bricoles, pièges à ressort et panneaux, sous les conditions suivantes :

A) L'usage de bricoles et de pièges à ressort est réservé aux gardes assermentés des occupants et aux autres gardes assermentés qu'ils jugeront utile de déléguer à cette fin, ainsi qu'aux titulaires du droit de chasse.

B) Les bricoles ne pourront être posées qu'à l'orifice des terriers. Toutefois, elles pourront être placées dans les coulées pendant les mois d'octobre à février inclus. Dans ce cas, elle devront être tendues à quatre centimètres du sol et leur ouverture ne dépassera pas douze centimètres de diamètre.

C) L'usage des panneaux sera subordonné à une autorisation ministérielle. Les panneaux ne pourront être placés ni relevés qu'en présence d'un agent de l'autorité (gendarme, garde-champêtre ou préposé forestier).

Tout gibier pris, autre que le lapin, devra être relâché immédiatement.

D) Seuls, les titulaires de droit de chasse et gardes assermentés sont autorisés à détenir et à transporter des bricoles. S'ils veulent se servir de panneaux, ils doivent avant l'achat ou la confection de ceux-ci en prévenir, par lettre recommandée, le Bourgmestre. Ces panneaux seront déposés à la maison communale où ils seront tenus en lieu sûr et sous scellés et seront délivrés pour usage à leur propriétaire pour le temps strictement nécessaire à leur emploi, et seulement après justification de l'autorisation ministérielle.

ART. 4.

Aan art. 7bis, in fine, toevoegen :

« Ten einde het bewijs der nuttige vaststellingen te leveren, kunnen de belanghebbenden steeds, samen of afzonderlijk, een schriftelijk of mondeling verzoek doen, om door den vrederechter een deskundige te doen aanwijzen, die den stand der zaaisels of der gewassen in den loop van hun groei zal beschrijven en de oorzaak en de heugrootheid der schade moet bepalen. De deskundige treedt slechts op in de tegenwoordigheid der partijen of na ze bij aangeteekenden brief verwittigd te hebben van zijn bezoek ter plaatse. De kosten van de aanvraag en van de schatting worden voorgeschoten door den aanzoeker en voorbehouden tot de eindoplossing van het geschil. »

ART. 5.

Artikel 8 van de wet van 28 Februari 1882 wordt aangevuld als volgt :

In afwijking van hetgeen voorafgaat, zullen zij die het jachtrecht hebben, alsmede de gebruikers, stroppen, veerknippen en konijnennetten mogen benutten, onder de volgende voorwaarden.

a) Het gebruikmaken van stroppen en veerknippen is voorbehouden aan de beëdigde wachters der gebruikers en aan de andere beëdigde wachters die zij nuttig zouden achten te dien einde daarmede te belasten, alsook aan de titularissen van het jachtrecht.

b) De stroppen mogen slechts vóór de opening der holen geplaatst worden. Zij mogen evenwel in de wildwegen geplaatst worden, gedurende de maanden October tot en met Februari. In dit geval, moeten zij op 4 centimeter van den grond gespannen worden en hun opening mag niet meer dan 12 centimeter doorsnede hebben.

c) Het gebruikmaken van konijnennetten zal afhankelijk worden gemaakt van een ministerieele machtiging. De konijnennetten mogen enkel geplaatst en weggenomen worden in tegenwoordigheid van een agent der overheid (Rijkswachter, veldwachter of beambte bij het boschwezen).

Alle ander gevangen wild dan konijnen moet onmiddellijk terug vrijgelaten worden.

d) Alleen zij die jachtrecht hebben en de beëdigde wachters worden gemachtigd stroppen in hun bezit te hebben of over te brengen. Zoo zij zich van konijnennetten willen bedienen, moeten zij, vóór den aankoop of de verwaardiging er van, den burgemeester hiervan bij aangeteekenden brief verwittigen. Die konijnennetten zullen ten gemeentehuize afgegeven worden, waar zij in veiligheid en onder zegel zullen worden bewaard en voor gebruik aan hun eigenaar worden afgeleverd, voor den strikt voor hun gebruik noodigen tijd, en slechts na het bewijs van de ministerieele machtiging te hebben geleverd.